

Handleiding Kennismaken met Lijn 3

eindredactie
Dorine de Kruyf

auteur
Carla van Kollenburg

illustraties
Saskia van Gerven
Eefje Kuijl
Barbara de Wolf

Inleiding

WENNEN MET LIJN 3

In groep 3 gaan de kinderen met Lijn 3 op reis door Leesstad. Daar leren ze niet alleen letters en woorden, maar ontdekken ze ook de wereld om hen heen. De stap van de kleutergroepen naar groep 3 is voor veel kinderen spannend. Op veel scholen is het daarom gebruikelijk om de kleuters alvast een dag(deel) te laten wennen in groep 3. Zo maken de kleuters kennis met het nieuwe lokaal, de nieuwe leerkracht en eventueel met hun nieuwe klasgenoten. Dit pakket 'Wennen met Lijn 3' helpt om die wendag op een leuke manier te laten verlopen.

Om te laten zien hoe leuk het is om te leren lezen met Lijn 3, kunt u de kinderen middels deze handleiding en de bijbehorende werkbladen kennis laten maken met Lijn 3. De handleiding staat vol speelse werkvormen en opdrachten, waarbij de kinderen Leesstad en Ben Bus leren kennen. Ze zien een letterfilmpje en oefenen met een aantal Lijn 3-werkvormen: mondeling in de klas, op papier in hun eerste werkboekje en via interactieve werkvormen op het digibord. Uiteraard wordt de handleiding ondersteund door het digibord.

De handleiding met werkbladen biedt stof voor 90 minuten. Wilt u dit uitbreiden, dan vindt u daar tips voor na de lesbeschrijving. Daar staan tevens suggesties voor **oefeningen. Kinderen die snel klaar zijn en/of al veel letters kennen, kunnen deze opdrachten doen. Wij wensen u en de kinderen veel plezier.

DOEL

De kinderen krijgen heel veel zin om naar groep 3 te gaan!

VOORBEREIDING

Print en kopieer de werkbladen voor alle kinderen. Eventueel kunt u er al een boekje van maken. Zorg voor een bakje met potloden: voor elk kind één potlood. Daarnaast zijn kleurpotloden nodig voor de opdrachten op de werkbladen. Leg materialen van Lijn 3 klaar, in elk geval een paar prentenboeken, leesboeken en werkboeken.

Achter in deze handleiding vindt u een ouderbrief.

Doel

We hebben zin in groep 3!

Stap 1 kennismaken met elkaar

- *Het is bijna vakantie. Dan kun je lekker thuis spelen. Maar misschien maak je ook een uitstapje of een reis. Misschien ga je naar zee of naar een ander land. Of misschien ga je logeren bij oma. En als de vakantie voorbij is? Dan kom je naar groep 3. En dan gaan we met Lijn 3 op reis door Leesstad! We stappen natuurlijk niet echt in de bus; we doen alsof we op reis gaan.*
- Laat het introductiefilmpje van Lijn 3 zien.
- *We gaan straks allemaal samen op reis met Lijn 3. Dan moeten we elkaars namen goed kennen. Daarom gaan we een spelletje doen. Noem de naam van een kind en herhaal de naam samen. Geef het kind een bakje potloden (genoeg voor de hele klas). Het kind mag er een potlood uitpakken en het bakje doorgeven aan het volgende kind dat u noemt. Herhaal de naam weer samen. Ga zo door tot alle kinderen aan de beurt zijn geweest.*
- *Op reis in Leesstad leer je lezen! Je kijkt letterfilmpjes, je luistert naar verhalen uit prentenboeken en je werkt in werkboeken. Laat een paar werkboeken zien. Vandaag gaan we al met werkbladen werken, om daaraan te wennen. Die bladen maken we straks aan elkaar vast. Dan heb je je eerste werkboek. We maken nu de kaft van het werkboek. Deel werkblad 1 uit.*
- *Kijk, Lijn 3 en Ben Bus staan er al op. Teken jezelf er ook bij. Dan wordt het echt jóúw boekje. Als je wilt, mag je ook je letter of je naam erbij schrijven. Wijs op het pictogram 'kleuren' op het werkblad. Aan dit plaatje kun je zien wat je moet doen. Dit betekent tekenen en kleuren. Wijs op het tweede pictogram. Dit betekent schrijven.*

Introductiefilmpje Lijn 3

Introductiefilmpje werkboek

1

Werkinstructie stap 1 en stap 2

- ▲ Teken een selfie.
- ▲ Schrijf je letter of naam erbij.

- ▲ Kleur de letters.

Stap 2 kennismaken met Leesstad

- Kijk, daar rijdt Ben Bus door Leesstad. Er hoort een verhaal bij dit plaatje. Dat ga ik nu voorlezen.

Tot straks!

Instappen allemaal! Lijn 3 gaat zo vertrekken en deze reis wil je niet missen. Chauffeur Ben Bus neemt je mee naar Leesstad en ...

'Nee, nee! Dat kan nog niet!' roept Ben Bus geschrokken. 'Straks, na de vakantie, mogen alle kinderen instappen. Dan ga ik gezellig met ze op reis door Leesstad. Dat wordt vast erg leuk. Maar nu moet ik Lijn 3 naar de garage brengen. Dat heb ik met monteur Fleur afgesproken.

'Snel rijdt Ben verder over de wegen van Leesstad. Zijn bus is leeg vandaag; er zit geen enkele passagier in. Toch stopt Ben niet bij de halte naast de speelplaats. Hij remt niet af bij de hoge bomen van Park de Hark. En hij kijkt niet eens naar het volle terras bij restaurant Smakelijk Eten. Ben wil zo vlug mogelijk bij de garage zijn!

Het is bijna zomervakantie en in de vakantie krijgt Lijn 3 altijd een grote onderhoudsbeurt. Ook nu moet er weer van alles gebeuren. Banden oppompen. Spiegels afstellen. Remmen nakijken. Olie verversen. Roest wegwerken. Bougies vervangen. En nog een heleboel andere technische dingen, die alleen monteurs begrijpen. 'Fleur ... is de liefste monteur,' rijmt Ben zachtjes in de lege bus. 'Fleur ... geeft de wereld kleur. Fleur ... ik ben een verliefde chauffeur ...'

De garage van Leesstad staat vol kapotte wagens, beschadigde motoren en kisten met gereedschap. Ben moet heel voorzichtig sturen om Lijn 3 daar zonder schade te parkeren.

Zodra de bus op de juiste plek staat, opent Ben de deuren en zet de motor uit. Door de grote voorruit kijkt hij de garage rond. Waar is Fleur? Ze is er toch zeker wel? Ze zal toch niet ziek zijn?

'Hallo Ben,' klinkt een vrolijke stem bij de deur van de bus. 'Zag je me niet? Ik lag onder die gedeukte politiewagen.' Monteur Fleur stapt Lijn 3 binnen, terwijl ze de smeer van haar handen afveegt aan haar overall. Haar lieve gezicht, vol vieze vegen, kijkt Ben stralend aan.

'Dag Fleur,' zegt Ben Bus een beetje verlegen. 'Ik kom Lijn 3 brengen. Het is bijna vakantie, dus ...'

Fleur knikt. 'Het is tijd om Lijn 3 weer eens goed na te kijken,' zegt ze. 'Daar ben ik wel een poosje mee bezig. En al die tijd ben jij lekker vrij. Ga je op reis?'

Ben schudt zijn hoofd. 'Ik reis elke dag al met de bus,' zegt hij. 'In mijn vakantie ga ik liever rustig op mijn balkon zitten. Lekker genieten van het zonnetje en intussen naar de letters in Leesstad kijken.'

'Nou, dan heb je genoeg te zien,' lacht Fleur. 'Onze stad is propvol letters.'

'Ja, en die letters maken steeds andere woorden en zinnen,' zegt Ben enthousiast. 'Daardoor zijn er steeds nieuwe verhalen in onze stad. Ik verveel me dus nooit op mijn balkon, want...'

'Ssst!' zegt Fleur opeens. 'Stil eens even. Ik hoor vreemde geluidjes in de bus.'

Geschrokken houdt Ben zijn mond. Wat hoort Fleur dan? De motor staat uit. En de radio ook. Dat weet Ben zeker. Er zal toch niks mis zijn met Lijn 3?

'Ik hoor geruis,' zegt Fleur. 'En geritsel. En geronk. Het komt bij de rem vandaan.'

'O, dan weet ik het al!' lacht Ben opgelucht. 'Het ruist, ritselt en ronkt. En het zit bij de rem. Dat raadsel kan ik wel oplossen. Het is de letter rrrr!'

Fleur gaat op haar knieën naast de chauffeursstoel zitten. 'Je hebt gelijk,' zegt ze. 'De letter r zit klem achter de rem. Hij rekt en rolt naar alle kanten, maar hij kan niet loskomen.'

'De letter r verstopt zich heel vaak in Lijn 3,' vertelt Ben. 'Hij is dol op ritjes, rijden en reisjes.'

'Nou, dan wil hij vast niet de hele zomer in onze garage blijven zitten,' zegt Fleur, die een schroevendraaier uit haar overall tevoorschijn haalt. 'Ik zal hem snel bevrijden. Hij ziet er trouwens wel leuk uit!'

Vol bewondering kijkt Ben toe hoe Fleur de rem losschroeft en de letter r bevrijdt. De r springt snel omhoog en rent de bus uit.

'Zeg, Fleur,' zegt Ben verlegen. 'Als jij letters ook zo leuk vindt ... wil je dan misschien ... een keertje ... samen met mij naar de letterbioscoop?'

'Ja, leuk!' zegt Fleur. 'Over een uurtje ben ik klaar met werken. Zullen we dan gaan?'

'Goed!' zegt Ben blij. 'Tot straks, Fleur!'

- Deel werkblad 2 uit. Kijk, een stuk van Leesstad! Hier is de garage waar Fleur werkt. Lijn 3 staat nu binnen, die kun je dus niet zien. Maar je ziet wel een heleboel andere dingen. Fleur en Ben zeiden het al, Leesstad is een stad vol letters. Zie je de letters? Letters maken samen woordjes. Wijs het woord 'ziekenhuis' aan: Deze letters maken het woord 'ziekenhuis'. Wijs 'garage' aan: En deze letters maken het woord 'garage'. Dat zijn heel moeilijke woorden, die leer je nog niet lezen in groep 3. Maar je leert wel heel veel andere woorden! In Leesstad leer je alle letters kennen. Terwijl monteur Fleur nog even doorwerkt, gaan wij letters zoeken. Wijs weer op het pictogram op het werkblad. Weten jullie nog wat dit betekent? Kleur de letters maar. Sluit af door een aantal kinderen letters te laten aanwijzen op de plaat op het digibord. Als ze de letter kennen, kunnen ze die benoemen.

Introductie letterfilmpje r

- Ben Bus heeft Lijn 3 naar de garage gebracht voor een grote beurt in de zomervakantie. Er zat een letter klem bij de rem. Weten jullie nog welke letter dat was? De r! Toen de letter r weer vrij was, vroeg Ben Bus Fleur mee naar de letterbioscoop. Gaan jullie ook mee? Laat het filmpje met de r zien. Vertel dat de kinderen in groep 3 alle letters gaan leren en dat elke letter een eigen filmpje heeft.

Introductie wandkaart

- Kijk, hier is de wandkaart van de r. Je zag de kaart net in het filmpje en nu hangen we hem op in de klas. Elke letter die we gaan leren heeft zo'n mooie wandkaart. De wandkaarten helpen je om de letters te onthouden. Laat de wandkaart met de r zien en verklank de letter voor-koor. Noem de woorden 'ridder' en 'rugzak' en houd daarbij de r aan.
- Kunnen jullie de r goed zeggen? Zeg mij maar na:
Ruiken roze rupsen rode rozen?
Roesten robots op ruimtereis?
Redden rijke ridders rare rovers?
Rennen ratten ronde rondjes?
Zeg elke zin samen een paar keer achter elkaar, waarbij u het tempo opvoert.
- Luister nu allemaal goed. Hoor je de r in dit woord: reis? Spreek het woord 'reis' uit en houd de r aan. Ja, het woord 'reis' begint met een r. Noem de woorden rijden, rem, bus, rond, stad, rol. De kinderen steken hun hand op als ze de r horen.

- Deel werkblad 3 uit. Wijs op de r en het pictogram. Dit betekent dat je woorden waarin je een r hoort, moet omcirkelen. Doe een opgave voor: Ik zie hier een zwaan. Hoor ik een r in het woord 'zwaan'? Nee? Dan doe ik niets en ga naar het volgende plaatje. Hoor ik een r in 'ring'? Ja, dan hoort er een cirkel om het plaatje. Om 'ring' staat al een cirkel, dat is het voorbeeld. Maak de opdracht stap voor stap samen met de kinderen via het digibord.

Introductie klankenbord

- Als we een nieuwe letter hebben geleerd, plaatsen we die op het klankenbord. Op het klankenbord staan vijf gebouwen, daarin wonen de letters. Elke letter hoort in een eigen gebouw. De r hoort hier. Wijs het blauwe gebouw van de medeklinkers aan. Laat een kind de r op de juiste plek op het klankenbord plaatsen.

- Als je straks klaar bent met groep 3, is het klankenbord helemaal vol en heb je al deze letters geleerd.

- Weten jullie al goed hoe de r eruitziet? Kijk, dit is de r. Oefen de vorm van de nieuwe letter r door de kinderen (eventueel in tweetallen) met de vormenpen de letter te laten overtrekken. De andere kinderen tekenen met hun vinger mee op tafel.
- Deel werkblad 4 uit. Kun je de r ook herkennen als hij zich verstopt tussen andere letters? Hier zie je losse letters. Wijs op de r en het pictogram. Weten jullie nog wat dit plaatje betekent? Zoek de letter r en zet een cirkel om de letter. Er zitten er vijf verstopt.
- Heb je de r gevonden? Laat het antwoordblad zien. Dan lees ik nu het rijmpje eronder voor. Luister eerst goed. Lees het rijmpje voor. Zoek nu elke r in het rijmpje. Zet er weer een cirkel om. Laat het antwoord zien als de kinderen klaar zijn.

Werkinstructie stap 3

BLAD 3 r

Lijn 3 Kennismaken met Lijn 3 © Malmberg 's-Hertogenbosch

▲ Waar hoor je de r? Omcirkel dat plaatje.

BLAD 4 r

k r n d i
a m r o u
w r u t r
z r p e s

---

de letter r is een rare rakker
hij kruipt in taarten bij de bakker

hij zit stiekem in vaders baard
en trekt elke rat aan zijn staart

hij probeert graag stokbrood met brie,
maar reist nog liever met lijn 3!

Lijn 3 Kennismaken met Lijn 3 © Malmberg 's-Hertogenbosch

▲ Waar zie je de r? Omcirkel de r.

Introductie prentenboek en leesboek

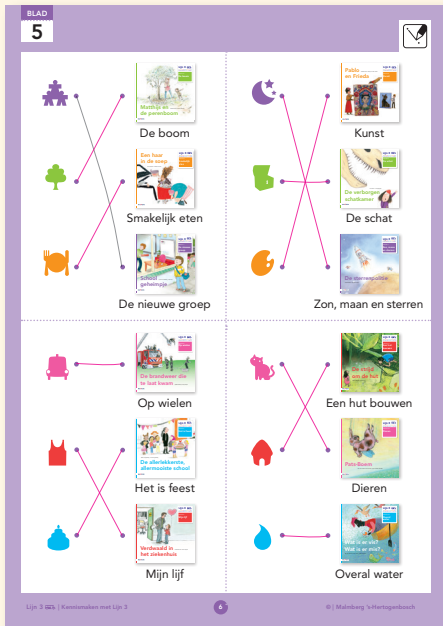
5

Stap 4 de haltes van Leesstad

- Ben Bus rijdt met Lijn 3 door Leesstad. Een bus stopt bij bushaltes, zodat de passagiers kunnen in- en uitstappen. Wie heeft er weleens in een bus gezeten? Hoe gaat dat? Hoe zorg je dat de bus stopt?
- Hier zie je twee haltes waar Lijn 3 stopt. Bij elke halte leer je nieuwe letters en woorden. En je leert er van alles over de wereld om je heen; over bomen, over je lijf, over de zon en sterren en nog veel meer.
- Hier kun je zien bij welke haltes Lijn 3 gaat stoppen. Vertel waar elk themapictogram voor staat. Laat een paar prentenboeken en leesboeken zien. Vertel bij welke halte ze horen. Wijs op Ben Bus op de achterkant van de boeken. Aan Ben Bus kun je zien bij welke halte je bent.
- Deel werkblad 5 uit. Bij elke halte van Lijn 3 hoort een prentenboek. Hier zie je alle haltes en alle voorkanten van de prentenboeken. Welk prentenboek hoort bij welke halte? Wijs op de themakleuren. Wijs op het pictogram 'lijn trekken' op het werkblad. Dit betekent: een lijn trekken. Trek een lijn van de halte naar het prentenboek dat erbij hoort. Doe de eerste paar items samen. Laat, als de kinderen klaar zijn, de antwoorden zien.

Werkinstructie stap 4 en stap 5

- ▲ Waar stopt Lijn 3? Trek een lijn van de halte naar het prentenboek dat erbij hoort.

- ▲ Ra, ra, waar is de letter r verstopt?

Stap 5 afsluiten: vakantie

- Ben Bus zit tijdens zijn vakantie op zijn balkon. Daar kijkt hij naar Leesstad. Ben weet dat de letter r daar ergens zit. Maar waar? Weet jij het? Deel werkblad 6 uit. Bedenk waar de letter r zich verstopt heeft, maar vertel dat nog niet. Nu mag het kind naast jou raden waar de r verstopt zit: Is de r ergens binnen? Vliegt de r door de lucht? Zit de r in een boom? Jij mag alleen 'ja' of 'nee' zeggen.
- Weten jullie waar de r zit? Bedenk samen een verhaal wat r daar aan het doen is. Thuis mag je Leesstad mooi kleuren.
- Ben Bus heeft al vakantie. Lees de brief van Ben Bus voor.
- Dit was jullie allereerste ritje met Lijn 3. We gaan samen kijken wat we allemaal hebben geleerd vandaag. Let op: Is het waar of niet waar? Lees elke vraag voor, terwijl u de afbeelding laat zien. De kinderen geven aan of het waar (armen in de lucht) is of niet waar.
  1. De chauffeur van Lijn 3 heet Bas Bus.(Ben Bus)
  2. Ben Bus is verliefd op Floor.(Fleur)
  3. Lijn 3 stopt bij twaalf haltes.
  4. Dit is de halte Op wielen.
  5. Op de wandkaart van de r staat een robot.(ridder)
  6. In het woord'chauffeur' hoor je een r.
  7. Dit is de r.
  8. Dit is een werkboek.(leesboek)
  9. Lijn 3 is leuk.(beide antwoorden goed)
  10. Ik heb zin in groep 3.(beide antwoorden goed)

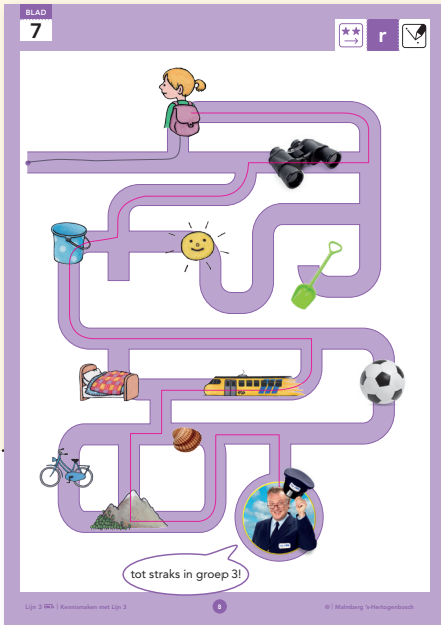
NB:De laatste twee zinnen verschijnen niet op het digibord.
- Wat hebben we al veel geleerd! Maar nu allemaal uitstappen! Volgend jaar in groep 3 gaan we verder. Dan gaan we samen letters leren, verhalen lezen en nog veel meer. Fijne vakantie!

Extra -opdrachten

- Bij werkblad 3: *Bedenk drie woorden met een r achteraan, bijvoorbeeld 'vier'. Bedenk drie woorden met een r in het woord, bijvoorbeeld 'bril'. Teken de woorden op de achterkant van het werkblad.*
- Bij werkblad 4: *Kleur elke k rood. Kleur elke a groen.*
- Werkblad 7: *Waar hoor je de r? Daar mag je langs. Zoek de weg naar Ben Bus.*

Werkinstructie -opdracht

◀ Zoek de weg naar Ben Bus. Als je de r hoort, mag je verder.

Meer tips

- Wilt u de kinderen uitgebreider laten kennismaken met Lijn 3, dan vindt u hieronder tips daarvoor:
- **Waar zie je iets met een r? (klassikaal)**
Bij elke letter die je gaat leren hoort een zoekplaat. Op de zoekplaat is van alles te zien. Zoek op de plaat dingen met een r. Laat de kinderen (eventueel in tweetallen) op het digibord de woorden met een r aantikken.
  - **Ik rijd in Lijn 3 en ik zie... (klassikaal)**
Dit is een variatie op 'Ik ga op reis en ik neem mee'. Kies een halte van Lijn 3 en laat de kinderen verzinnen wat daar te zien is. Bijvoorbeeld:
Ik rijd in Lijn 3 naar de halte De boom en ik zie ...
Ik rijd in Lijn 3 naar de halte De schat en ik zie...
Ik rijd in Lijn 3 naar de halte Kunst en ik zie ...
  - **Reizen & rusten (klassikaal)**
We gaan een reisspelletje doen. Alle dieren gaan op reis, dieren met een r en dieren zonder een r. Ga allemaal staan. Telkens als je een dier met een r hoort, loop je een stapje naar voren. Maar als je geen dier met een r hoort, dan blijf je juist staan. Goed luisteren dus! Daar gaan we: Alle raven reizen (=lopen). Alle reigers reizen (=lopen). Alle mussen reizen (=stilstaan). Alle olifanten reizen (=stilstaan). Alle zebra's reizen (=lopen). Enzovoort.
  - **Boeken (tweetallen)**
Maak tweetallen. Geef elk tweetal een werkboek, een leesboek en/of een prentenboek van Lijn 3. *Bij Lijn 3 horen leesboeken en werkboeken. Bekijk samen de voorkant van het boek heel goed. Hoeveel dingen zien jullie waar de letter r in zit? Loop rond en kijk mee. Laat elk tweetal twee gevonden dingen noemen.*
  - **Hoe ziet Lijn 3 eruit? (individueel)**
Teken Ben Bus achter het stuur van Lijn 3.

- **Letterdoos (klassikaal)**
De letter r zat verstopt in Lijn 3. Ben vertelde dat de r zich vaker verstopt. Pak een r uit de letterdoos. Ik verstop de r nu in mijn hand. Jullie mogen raden in welke hand. Ik geef een tip: Bij elke hand noem ik een woord. In welk woord zit een r? Steek uw rechterhand omhoog en zeg 'glijbaan'. Steek vervolgens uw linkerhand omhoog en zeg 'klimrek'. De kinderen wijzen de juiste hand aan.
- **Raden maar! (klassikaal)**
Neem iets in gedachten waar een r in zit. De kinderen raden wat het is: 'Is het een dier? Heeft het een staart? Is het een ding? Staat het in een huis?' Wie raadt het? Dat kind verzint stilletjes samen met u een nieuw woord met een r. Daarna mag de klas weer raden.
- **Woorden met een r (klassikaal)**
Noem woorden en laat de kinderen hun hand opsteken als ze een r in het woord horen. Voorbeelden van woorden die u kunt noemen:
  - De namen van de kinderen in de groep.
  - Voorwerpen die je in de klas en door het raam kunt zien: raam, straat, digibord, prikbord, rugzak, puntenslijper, klimrek, kraan, deur, (drink) beker, wandkaart, meester, vloer, broek, trui, haren, veger, prullenbak, tekenpapier, schartjes, schakelaar.
  - Dieren: rat, tijger, giraf, mier, worm, rups, tor, eekhoorn, panter, beer, hert, krokodil, dromedaris, paard, kater, hamster, marmot, kanarie, roofvogel, ooievaar, neushoorn, gorilla, kikker, stier, varken.
- **Rijmen op woorden met een r (klassikaal)**
Wat rijmt er allemaal op:
  - klaar?
  - verkeer?
  - drie?
  - chauffeur?
- **Wat zie je in Leesstad? (klassikaal)**
  - 🗣️ Laat de kinderen bij de plaat van Leesstad dingen benoemen en steeds de eerste klank daarvan herhalen. Bijvoorbeeld: fiets, fff.
  - 🗣️ Laat dingen benoemen die een r in het woord hebben.

Ouderbrief – Kennismaken met Lijn 3

Geachte ouder/verzorger,

Uw kind gaat volgend jaar een heel jaar met de bus op reis en de hele groep gaat mee!

Lijn 3 is een complete taal-leesmethode voor groep 3, die de kinderen meeneemt op een boeiende en avontuurlijke reis door Leesstad. De vrolijke chauffeur Ben Bus neemt de kinderen mee vanaf het schoolplein en brengt ze naar twaalf haltes. Daar leren de kinderen niet alleen letters en woorden, maar ontdekken ze ook de wereld om hen heen. *Lijn 3* is veel meer dan leren lezen. Het is de allerleukste schoolreis ooit!

Vandaag heeft uw kind alvast een proefritje met *Lijn 3* gemaakt. De kinderen hebben kennism gemaakt met Ben Bus en al een beetje rond kunnen kijken in Leesstad. In de letterbioscoop hebben ze een leuk filmpje over de letter r gezien en vervolgens hebben ze met die letter geoefend. Ze kennen nu de vorm van de letter r. Ook kennen ze al veel woorden met de r. Daarnaast hebben ze boeken van *Lijn 3* bekeken en hebben ze gewerkt in hun allereerste werkboekje. Uw kind zal dit boekje graag aan u laten zien.

Na dit proefritje zijn de kinderen helemaal klaar om straks, na de vakantie, in te stappen in *Lijn 3*.

Prettige vakantie!

